

Міністерство внутрішніх справ України
Головне управління Державної пожежної охорони
Український науково-дослідний
інститут пожежної безпеки
Львівський інститут пожежної безпеки

ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА – 2001

**Збірник
наукових праць**

Видавництво «СПОЛОМ»
Львів, 2001

Розглядаються проблемні питання наукового забезпечення і формування державної політики у галузі пожежної безпеки на су-часному етапі, кадрова політика та професіона і психологічна підготовка особового складу органів вогняної служби, правові і організаційно-управлінські заходи, досягнення вітчизняного та за-рубежного виробника продукції промислового призначення, питання стандартизації і сертифікації продукції промислово-го призначення, властивості пожежовибухонебезпечної речо-вого матеріалів, вогнестійкість конструкцій і споруд, стан та шляхи підвищення ефективності вознегасних і вогнезахисних речо-вин, установки автоматика та пожежогоасіння, тактичні прийо-ми та технічні засоби гасіння пожеж, порядок проведення аварій-но-рятувальних робіт. Значна увага приділена математичному моделюванню, експертизі, дослідженню та аналізу пожеж.

Матеріали призначені для інженерно-технічних працівників пожежної охорони, професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів освіти, студентів і слухачів пожежно-технічних закладів освіти та працівників наукових, науково-дослідних, проектних установ.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЛЕГІЯ:

Козар М.М.,	кандидат педагогічних наук
Абрамов Ю.О.,	(головний редактор);
Жартовський В.М.,	доктор технічних наук;
Елейко Я.І.,	доктор фізико-математичних наук;
Мартин Є.В.,	доктор технічних наук;
Пашковський П.С.,	доктор технічних наук;
Антонів А.М.,	кандидат технічних наук;
Ковалішин В.В.,	кандидат технічних наук
Кузін А.Д.,	(відповідає за вихід);
Соленко С.І.,	кандидат фізико-математичних наук;
Тіщенко О.М.,	кандидат технічних наук;
Нехася В.В.,	кандидат технічних наук;

ISBN 966-665-002-9

© Львівський інститут пожежної безпеки, 2001
© Видавництво "СПОЛОМ", 2001

Секція 1

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ, ОРГАНІЗАЦІЙНО- УПРАВЛІНСЬКІ ПИТАННЯ В СФЕРІ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ, ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ПОЖЕЖНОЇ ОХОРОНИ

СТРАТЕГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

В.А. Доманський (ГУДПО МВС України)

Аналіз статистики пожеж в Україні, які сталися протягом останніх десяти років, в порівнянні з відповідними показниками розвинених країн світу [1, 2], свідчить про те, що рівень забезпечення захисту життя людей, національного багатства і довкілля України ще не відповідає світовим вимогам.

В умовах неспроможності виділення пожежного бюджетного фінансування на утримання Державної пожежної охорони (14 % від потреби, необхідного скорочення її особового складу, перевищення в 1,5 – 2 рази нормативних термінів експлуатації пожежної техніки, недовиконання державної програми на період 1995 – 2000 роки [3], основним шляхом покращення рівня забезпеченості протипожежного захисту в Україні є розробка науково обґрунтованої концепції з визначенням нею стратегії забезпечення пожежної безпеки.

Вважається за доцільне, щоб концепція забезпечення пожежної безпеки в Україні була затверджена відповідною постановою Кабінету Міністрів України і передбачала собою найважливіші принципи і напрямки реалізації державної політики щодо охорони життя людей, національного багатства, довкілля та з комплексним поєднанням підходом до розвитку протипожежної служби на най-ближчу та віддалену перспективу.

“Консултант”, яка містить актуальні правові документи, що регламентують діяльність органів ДПН, та коментарі до них. В основу довідкової системи було покладено методичні матеріали, які використовуються в навчальному процесі Академії пожежної безпеки України [1-5]. Система “Консултант” працює в середовищі операційної системи Windows 9x, ME, NT4.0, Windows 2000. Для роботи система потребує 2,5 Мб на жорсткому диску та не менш як 8 Мб оперативної пам’яті (для Windows 9x).

Інтерфейс системи є стандартним для Windows-програм (рис. 1), що забезпечує зручність використання та швидке опанування системою. Для роботи з довідковими матеріалами використовуються панель навігації та вікно перегляду документу. Панель навігації призначена для швидкого пересування по довідковій системі. Панель працює в режимі змісту, або в режимі пошуку. В режимі змісту в панелі відображається структура довідкової системи у вигляді дерева (подібно до “Провідника” Windows), за допомогою якого виконується швидкий перехід до потрібної частини документу. В режимі пошуку виконується пошук по ключових словах та перехід у відповідну частину документу. Крім того, можливий звичайний текстовий пошук по введеному певного слова чи словосполучення. Система дозволяє використовувати документи, які в ній містяться, при створенні власних документів, методичних розробок та ін. Для цього в ній передбачено експорт документів або фрагментів документів у формат RTF, який може бути використаний редакторами типу MS Word. Також, можливе використання буферу обміну для вставки документів або фрагментів документів в редактор. Система здатна також виводити на друк необхідні документи. Архітектура системи така, що дозволяє досить легко додавати нові документи або коректувати існуючі. Завдяки цьому, нормативна база довідника постійно оновлюється відповідно до змін чинного законодавства.

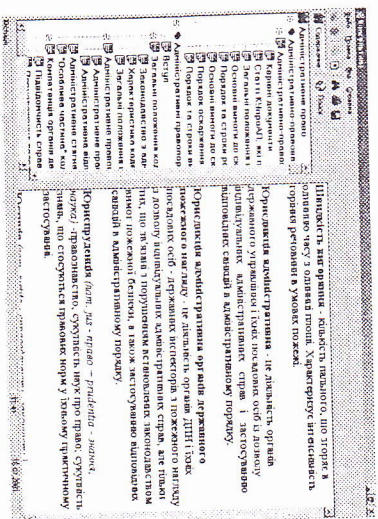

Рис. 1.

Висновки. Запропонована система дозволяє підвищити ефективність роботи з нормативною документальною і може бути використана в практичній діяльності співробітників органів ДПН, а також з навчальною метою.

1. Ушаков Л.А., Палох В.Г. *Дознання по делам о пожарах*. – Харьков: ХНПБ МВД України, 1995. – 145 с.
2. Ушаков Л.А., Сенко А.И. *Обстоятельства, подлежащие доказыванию по делам о пожарах*. – Харьков: ХНПБ МВД Украины, 1996. – 26 с.
3. Ушаков Л.А., Рябинин И.Н., Белан С.В. *Уголовное право и деятельность органов Государственного пожарного надзора: Учеб. пособие*. – Харьков: ХНПБ МВД Украины, 1998. – 32 с.
4. Ушаков Л.А., Еременко В.П., Белан С.В. *Законодательство Украины об административных правонарушениях и деятельности органов государственного пожарного надзора: Учеб. пособие*. – Харьков: ХНПБ Украины, 1998. – 31 с.
5. Роскоха В.Е., Белан С.В., Мамон В.П. *Краткий словарь основных терминов, их определения и толкования в пожарном деле*. – Харьков: ХНПБ МВД Украины, 1999. – 64 с.

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ЛЬВІВСЬКОГО ІНСТИТУТУ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ МВС УКРАЇНИ

А.М.Ковальчук

(Львівський інститут пожежної безпеки МВС України)

Мета фізичної підготовки полягає в готовності співробітників органів внутрішніх справ до оволодіння зброєю, бойовою технікою, ефективного їх використання в своїй службовій діяльності, стійкому перенесенню фізичних навантажень, нервово-психічних напружень і несприятливих умов службової діяльності.

До загальних завдань належать оволодіння прикладними навичками і розвиток фізичних і психологічних якостей, необхідних для фізичного влоконалення і підтримання високої працездатності співробітника органів внутрішніх справ. Сюди ж відносяться і завдання по зміцненню здоров'я і підвищенню стійкості організму до впливу несприятливих факторів зовнішнього середовища і умов службової діяльності.

Спеціальні завдання фізичної підготовки формуються з урахуванням конкретних особливостей і умов діяльності співробітників органів внутрішніх справ. Бойова готовність підрозділів пожежної охорони полягає в здатності співробітників виконувати бойову задачу по гасінню пожежі в найкоротший термін. Особливості несення служби полягають в тому, що бойові розрахунки повинні переходити до роботи в максимальному темпі без всякого періоду адаптації, а на це здатні тільки співробітники з доброю фізичною підготовкою, високою психологічною стійкістю.

Вивчення бюджету часу курсантів свідчить, що завантаження навчанням, включаючи самопідготовку протягом навчального року далеко не однакове і визнається конкретними умовами, складністю дисциплін, що вивчаються. Час на заняття складає 6-8 год на день. Самопідготовка займає в день 3 год по розпорядку дня, під час сесій – 5-8 год. Таким чином, в середньому навчання кур-

санта складає 9-12 год на день. Найбільш значні витрати у першокурсників, що об'єктивно відображає їх адаптацію до стилю і методів навчання в інституті. Дослідни показали, що цей час у першокурсників за тиждень склав 64,8 – 68,8 год, або в середньому 11 год на день, у курсантів другого курсу – 50,7 – 56,3 год, або 8,9 год на день. Має місце порушення режиму сну. При систематичному недосипанні спостерігається зниження розумової працездатності на 7-18%.

Для раціонального використання засобів фізичної культури та спорту в системі навчальних занять і самопідготовки курсантів необхідно враховувати ряд методичних положень, що визначають ефективне поєднання рухових навантажень із станом розумової працездатності курсантів.

1. Періодика змін розумової працездатності курсантів на різних етапах навчального року є об'єктивним фактором, урахування якого необхідно для ефективної організації роботи з фізичного виховання.

2. Найкращого ефекту в розвитку основних фізичних якостей у курсантів може бути досягнуто, якщо в першій половині кожного семестру на навчальних і самостійних заняттях будуть використовуватися фізичні вправи з основною (до 50-65%) направленістю на розвиток швидкісних, швидкісно-силових якостей і швидкісної витривалості при навантаженнях з інтенсивністю (ЧСС) 120-180 ударів на хвилину, а в другій половині кожного семестру переважно (до 70-75%) з направленістю на розвиток сили, загальної і силовій витривалості з помірно інтенсивністю (ЧСС 120-150 ударів на хвилину).

3. При плануванні і організації навчальних і самостійних занять фізичної підготовки протягом дня в період адаптації (ранкові години – нульова або перша пара) найкраще використовувати навантаження малої (ЧСС 110-130 ударів на хв, моторна шільність – до 50%) або середньої інтенсивності (ЧСС 130-160 уд/хв, моторна шільність від 50-60%). Такі заняття забезпечують скорочення періоду адаптації, стимулюють і продовжують період високої працездатності. Використання занять з фізичної підготовки в період зниження працездатності (третя, четверта пари годин) забезпечує тривале виражений ефект після дії лише при навантаженнях середньої інтенсивності. Останні пари у всіх варіантах планування навчального дня виказують найбільш виражений стимулюючий ефект на стан розумової працездатності курсантів.

4. При двох заняттях в тиждень взаємодія рухових навантажень з розумовою працездатністю має наступні закономірності. Найбільш високий рівень працездатності спостерігається при сумісній формі занять з середньою інтенсивністю з інтервалами в 1,2,3 дні. Найкращий ефект на розумову працездатність мають вплив заняття, що проводяться з інтервалом в один день.

Дослідни показують, що використання засобів фізичної культури та спорту в об'ємі 9-12 годин на тиждень або 1,3–1,8 годин щоденно створює стійкі передумови для фізичного вдосконалення курсантів.

Враховуючи вище перераховане та аналіз результатів державного тестування перемінного складу необхідно внести корективи в існуючу систему фізичного виховання в інституті:

1. Довести привалість ранкової фізичної зарядки до 60 хв.
2. Розробити та впровадити три варіанти ранкової фізичної зарядки (кроссовий, силовий, загальнорозвивальний), чергуючи їх проведення на протяжні тяжка.

3. При плануванні занять з фізичної підготовки передбачати їх проведення через 1-2 дні на протяжні тяжка.
4. Передбачати в розпорядку дня під час проведення самопідготовки фізкультури паузу.
5. Надати можливість курсантам одну годину самопідготовки використовувати для фізичного самовдосконалення.

6. Внести зміни в календарно-тематичні плани з фізичної підготовки таким чином, щоб в першій половині семестру передбачались заняття з основною направленістю (до 50-65%) на розвиток швидкісних, швидкісно-силових якостей і швидкісної витривалості, а в другій половині семестру – переважно (до 70-75%) з направленістю на розвиток сили, загальної і силовій витривалості з помірно інтенсивністю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наступова з організації фізичної підготовки рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України. Наказ № 759 від 20.10.2000р.
2. Кеннет Кулер. Аеробика для хоршого самопочуття. - М.: Фізкультура і спорт. - 1989.
3. Фізическое воспитание / Под ред. В.Д. Голыгина. - М.: Вест. шк. 1983.
4. Физическая подготовка / Под ред. Ю.К. Дем'яненко. - М.: Воениздат. 1987.

НАУКОВІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СТРУКТУР ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ СІЛЬСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

*О.В. Сидорчук (Львівський державний аграрний університет),
Р.Т. Рамушій, О.І. Башинський
(Львівський інститут пожежної безпеки МВС України)*

Для розв'язання проблеми розбудови ефективної системи протипожежного захисту (СПЗ) сільських населених пунктів потрібно, насамперед, розробити її модель, виконати експериментальні дослідження з моделлю і на цій підставі обґрунтувати параметри системи [1]. Дослідження системи виконується з метою з'ясування концептуальної моделі системи. Цією моделлю передбачається дослідження системи за такими етапами: означення та орієнтування; стратегіювання; деталізування; локалізування; структурування та управління; відображення станів.

З-поміж загальних науково-методичних принципів дослідження станів планемо лише ті, що стосуються структурно-функціональних її особливостей. Перш за все, розглянемо зв'язок СПЗ із системою виготовлення для неї техніки. Розгляд таких зв'язків потрібен для того, щоб визначитися зі структурою та функціонально-параметричними характеристиками технічних засобів пожежогасіння:

$$F_n = f(X_n, T_n, Y_n, K_n), \quad (1)$$